

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПОВЕЋАЊА РЕФАКЦИЈЕ У ДРУМСКОМ ТРАНСПОРТУ

1. По подацима Удружења нафтних компанија Србије, у овом тренутку, од малопродајне цене еуродизела држави припада износ од 76,62 динара, док је компанијска цена 56,49 динара, где превозницима компаније од своје цене одобравају рабате у износу од 5,50 до 9,50 динара, чиме је учешће дажбина државе значајно веће и прелази 60%.

2. У односу на 2008. годину сада је ПДВ на све енергенте већи за 11%, а акциза на Евродизел је номинално већа за 34,90 динара (сада је 54,00 динара или 0,44 евра) што представља реално повећање акцизе на дизел гориво за скоро 89% исказаног у еврима.

3. Такође у односу на 2008. годину имајући у виду садашњу рефакцију акцизе од 8,50 динара, износ акцизе је већи за 26,40 динара (износи укупно 45,50 динара или 0,37 евра). То значи да је акциза коју сада плаћа привреда реално већа за 61% (у еврима) у односу на период од пре 8 година. Код евро дизел горива значајно је измењена структура цене, односно, знатно је нижа цена енергента а значајно веће захватање државе.

Садашње цена еуродизела од 140,40 динара или 1,14 евра је на реално истом нивоу малопродајне цене од пре 8 година и поред смањења увозне цене енергента од преко 33%. Евродизел је у Србији у односу на окружење значајно скупљи што је велики терет за привреду Србије, који умањује конкурентност транспортних фирми и повећава ниво цена услуга превоза у друмском саобраћају што утиче на смањење прихода у буџету Републике Србије.

Рефакција акцизе треба да буде инструмент фискалне политике у циљу унапређења делатности друмског саобраћаја, производне привреде, квалитета живота грађана и буџета Републике Србије. У том смислу је предложена измена фискалне политике и Рефакција акцизе на еуродизел у износу од 22,00 динара за делатност друмског саобраћаја.

4. Анализом односа цена и структура цена горива упоређен је однос малопродајних цена у динарима и у еврима поређењем износа у 2008. и 2016. години. У овом предходном периоду од 8 година евидентан је пад цена енергената око 33%. У истом периоду је ПДВ повећан са 18% на 20% а изједначени су износи акциза на МБМ95 и дизел гориво на 54,00 динара (0,44 евра).

Акциза на МБМ95 је остала на приближно истом нивоу у еврима (повећана је за само 1 евроцент или 0,01 евра) али је акциза на еуродизел гориво повећана за 89%, односно са 19,10 дин (тада 0,23 евра) на 54,00 дина (0,44 евра) што је номинално увећање акцизе за 0,21 евра по сваком литру горива. Оваква фискална политика за последицу има да је у крајњој потрошњи цена МБМ95 горива сада реално нижа у односу на пре 8 година за преко 17% (2008. год је била 1,32 евра, а сада је 1,09 евра), а евро дизел гориво је задржало исти ниво малопродајне цене и износи око 1,14 евра по литру, без обзира на евидентан пад цене овог енергента на светском тржишту.

Изједначавање цена енергената и акцизе је разумљиво према физичким лицима која се овом мером стављају у равноправан положај при куповини горива за личне потребе без обзира на врсту агрегата у аутомобилу коју поседују.

Историјски гледано литар дизел горива, 2008. је коштао 94,19 динара, или око 1,14 евра, а за дизел гориво акциза је износила 19,10 динар (односно 0,23евра), са додатном ПДВ-а од 18 %. Акциза на бензин МБМ95 је била скоро дуго већа (35,19 динара или 0,43евра) у односу на износ акцизе за дизел гориво. То је био битан подстицај привреди веома дуги низ година уназад.

Цена дизел горива је била за око 15% нижа од цене бензина (за 13,94 дин или 0,17 евра).

Акциза на МБМ95 бензин је 2008. године била већа у односу на акцизу на дизел гориво за 85% (за дизел гориво номинални износ акцизе је био 16,09 динара или 0,19 евра, а за МБМ95 номинално је била 35,19 динара или 0,43евра).

У међувремену је акциза значајно коригована, па је значајно повећање износа акцизе на евродизел гориво постао велики проблем за легалну транспортну привреду, конкурентност наше привреде а посредно и за производну привреду, као кориснике услуга. То је свакако утицало и на финалну цену услуга јавног превоза путника, уз што је дало додатни подстицај развоју сиве економије у друмском саобраћају која Буџету Републике Србије ускраћује преко 100 милиона евра годишње.

5. Треба се осврнути на тржиште енергената у окружењу, где се уочава да је малопродајна цена МБМ 95 за физичка лица нижа или у нивоу цена у другим земаљама али, када је у питању комерцијална делатност јавног превоза путника и ствари (легална транспортна привреда друмског саобраћаја), сагледавањем цене евродизел горива као трошка у пословању у нашем окружењу, видљиво да је неопходна корекција фискалне политике за наредну годину.

Предлог измене фискалне политике треба да буде у функцији усаглашавања нивоа цена евродизела за привреду у смислу трошка у односу на цене истог енергента у окружењу (без ПДВ-а), пре свега у циљу подстицања конкурентности и бољег пословног амбијента.

У овом тренутку евродизел, као трошак легалној транспортној привреди, у окружењу је знатно нижи и то: у БИХ за 39,83 динара, у Македонији за 39,44 динара, у Црној Гори за 38,64 динара, у Бугарској за 25,51 динар, у Аустрији за 21,94 динара, у Мађарској за 19,97 динара, у Чешкој за 19,72 динара а у Хрватској за 13,31 динар. Ово су земље који су наши конкуренти у међународном транспорту а стандард грађана у овим државама је једнак или виши од стандарда грађана у Републици Србији.

6. Износ акцизе коју би плаћала транспортна привреда од 32,00 динара би била значајан фактор конкурентности транспортне привреде Србије уз повољнију услугу за производну привреду и кориснике јавног превоза путника у Србији. Применом рефакције акцизе у нивоу од 22,00 динара у оваквим тржишним условима пословања крајњи ефекти би се прелили на кориснике услуга. Трошак еводизела би, по одбитку ПДВ, рабата продаваца нафтних деривата и акцизе, био на нивоу од око 25,00 динара по километру, уместо садашњих скоро 29 динара по километру, чиме би се стекли услови за смањење цене транспортне услуге за 10% до 14%.

Малопродајна цена еводизел горива	141,00	динара
ПДВ 20% је улазни ПД	28,20	динара
Нето цена еводизел горива без ПДВ	112,80	динара
Рабат продавца горива	8,00	динара
Предложени ниво рефакције плаћене акцизе	22,00	динара
Номинални трошак горива по литру	82,80	динара
Номинални трошак горива по једном Километру	24,84	динара
Просечно процентуално учешће трошка горива у нето приходу	30%	динара
Нето цена услуге по километру без ПДВ	82,00	динара
Крајња цена превоза са 20% ПДВ по километру	98,40	динара

Из услова за коришћење рефакције акцизе треба изузети такси превоз, превоз за сопствене потребе и физичка лица.

Приход у Буџет Републике Србије од акциза на деривате нафте из сектора друмског транспорта		
2015. година	122.400	милиона динара
	1.020	милиона Евра
2016. година	136.200	милиона динара
	1.107	милиона Евра

Износ рефакција акцизе коју оствари сектор друмског транспорта у Републици Србији		
Остварени износ рефакције акцизе за гориво у транспортном сектору у Републици Србији на годишњем нивоу.	2.500.000.000	динара
Процентуално учешће транспорта за сопствене потребе у рефакцији акцизе (процена према неким информацијама)	12,0%	
Износ рефакције акцизе коју врше превозници регистровани за делатност друмског транспорта	2.200.000.000	динара
Износ рефакције акцизе коју врше превозници регистровани за делатност друмског транспорта	18	милиона Евра
Износ рефакције акцизе за транспорт у 2016.г по јединици мере (по једном литру горива)	8,50	динара / литар
Количина еводизела за коју се врши рефакција акцизе	314.117.647	литара

Транспортна привреда у друмском саобраћају остварује рефакцију акцизе на **277 милиона километара**, што је само 2/3 укупног горива које превозници набављају легално и који евидентирају у пословању.

Укупни нето трошкови горива који се исказују у годишњим билансима друмске транспортне привреде Србије		
Трошкови горива у Теретном транспорту (АПР)	260	милиона Евра
Трошкови горива у Путничком транспорту(АПР)	160	милиона Евра
Укупни Трошкови горива у Друмском транспорту Србије (АПР)	420	милиона Евра
Количина еводизела која се троши на годишњем нивоу (по трошку за енергенте из АПР)	449.217.400	литара
Процентуални износ количне горива потрошеног у јавном друмском транспорту на који се оствари право на рефакцију	67%	евидентирани потрошње еводизела у транспорту
Процентуални износ количне горива потрошеног у јавном друмском транспорту на који се не оствари право на рефакцију	33%	евидентирани укупне потрошње еводизела
Потенцијални износ Рефакције акцизе ако би превозници извршили повраћај за укупно потрошену количину горива.	3.818.347.826	динара
	31	милиона Евра

Подаци Удружења нафтних компанија Србије

Укупна продаја еводизела у Србији	1.850.000.000	литара
Учешће еводизела (у литрима) на који се врши повраћај Рефакције акцизе	16,98%	
Укупна Акциза на целокупну годишњу количину продатог еводизел горива у Србији (износ акцизе од 54,00 динара)	99.900.000.000	динара / годишње
	812	милиона Евра/ годишње

Рефакција акцизе коју користи транспортна привреда друмског саобраћаја од 18 милиона евра учествује са само 2,21% укупне акцизе на евро дизел гориво продатог у Републици Србији.

Из свих анализа пословања, евидентираног прихода и трошкова енергената који су достављени кроз годишње извештаје АПР и обима оствареног рада, учача се да постоје превозници који неприказују приходе у оствареном обиму, а приказују трошкове у пуном износу, па имају увећану потрошњу, што даје учешће трошкова енергената које прелази 50% у односу на приказани приход, који набављају нафту на црном тржишту и неевидентирају је, који врше препродају горива и имају веће трошкове енергената од укупног прихода.

Успостављањем јасне везе пословног прихода друмског транспорта и рефакције акцизе, уређује се систем где Република Србија ствара услов за подстицање и унапређење превозника и који легалног превозника чини конкурентнијим а у исто време преусмерава новац у легалне токове тиме што утиче стимулативно на прелазак учесника на црном и сивом тржишту на легално пословање, јер у супротном имају већи трошак пословања.

Укупни нето приходи друмске транспортне привреде Србије (по подацима АПР)		
Нето приход транспортне привреде која обавља превоз ствари	1.200	милиона Евра
Просечно учешће трошкова горива у укупном приходу дела транспортне привреде која обавља превоз ствари	21,7%	
Нето приход транспортне привреде која обавља превоз путника	500	милиона Евра
Просечно учешће трошкова горива у укупном приходу дела транспортне привреде која обавља превоз путника	32,0%	
Укупан евидентиран нето приход транспортне привреде друмског саобраћаја Србије	1.700	милиона Евра
Просечно учешће трошкова енергената у укупном нето приходу друмске транспортне привреде у Србији	25%	
Укупан обим транспортног рада у километрима који остваре превозници на годишњем нивоу (у складу са евидентираним приходом и количином легално потрошеног горива)	1.730	милиона Километара

Анализирајући рефракцију акцизе која се остварује и стављањем у однос са предложеним нивоом рефракције акцизе долазимо до закључка да би потенцијално веће издвајање за рефракцију акцизе у 2017.години било на нивоу од 29 милиона евра

Учешће рефракције акцизе која се сада реализује у укупном нето приходу у друмском саобраћају	1,06%	
Потенцијално учешће рефракције акцизе која би могла бити реализована у односу на укупан нето приходу у друмском саобраћају	1,83%	
Предлог повећања рефракције акцизе са 8,50 на 22,00 динара / литар је укупно повећање за	2,6	пута
Очекивано максимално учешће рефракције акцизе (22,00 дин) у укупном нето приходу транспортне привреде који је до сада евидентиран у АПП	4,75%	
Када се садашња коришћена Рефракција акцизе увећа за 2,6 пута добија се ниво рефракције акцизе у висини од	46,8	милиона Евра
То представља увећање Рефракције акцизе номинално за износ од	29	милиона Евра

Увођењем превозника са црног и сивог тржишта у легално пословање, као и успостављањем ограничења да укупан финансијски износ повраћаја акцизе не може бити већи од 7,50% од евидентног и приказаног прихода превозника, успостављају се бенефити за легалну привреду, али и за државу, јер према нашој процени по основу повећања ПДВ-а биће остварено повећање прилива у Буџет Републике Србије у износу од 45 милиона евра.

Садашњи губитак Буџета Републике Србије по основу сиве економије и нелегалног рада у друмском транспорту	100	милиона Евра
Минимално очекивано повећање нето прихода делатности друмског транспорта на годишњем нивоу увођењем црног тржишта у легалне токове	500	милиона Евра
Укупан очекивани годишњи нето приход друмског саобраћаја Србије у новом пословном амбијенту	2.200	милиона Евра
Очекивано повећање ПДВ по основу пријаве прихода која се сада реализује у црној и сивој зони	45	милиона Евра

Обезбеђују се вишеструки ефекти, па се поред повећања ПДВ очекује и значајно повећање пореза и доприноса на зараде запослених. Бруто зараде запослених по тржишним стандардима оптималног броја запослених у структури прихода превозника треба да учествују са 25%.

Оно што такође није занемарљива вредност је износ финансијских средстава коју већина локалних самоуправа у Србији издваја за финансирање обављања јавног линијског градско-приградског превоза путника као комуналне делатности, која је по својој суштини непрофитабилна и која захтева дотацију по пређеном километру.

Директан ефекат у комуналној делатности јавног линијског превоза путника у градско приградском саобраћају у Србији и уштеде по основу смањења дотација за градско приградски превоз		
При рефакцији акцизе од 8,50 динара учешће рефакције у трошку по пређеном километру износи	2,55	Динара/ Километар
При Рефакцији акцизе од 22,00 динара учешће у трошку по пређеном километру рефакције износи	6,60	Динара/ Километар
Применом рефакције акцизе од 22,00 динара постиже се нижа цена горива, што представља и износ смањења дотације по сваком пређеном километру	4,05	Динара/ Километар
У јавном линијском градско приградском превозу путника у Београд у превозници годишње остварују око	120.000.000	Километара/ годишње
Корекцијом субвенције, само у Граду Београду, могла би бити остварена уштеда (позитивни ефекти за буџет) од	3.951.220	Евра
Корекцијом субвенције на нивоу Републике Србије могла би бити остварена укупна уштеда (позитивни ефекти за буџет) од	13	милиона Евра

Директни позитивни ефекти за Буџет Републике Србије

Директни позитивни ефекти за Буџет Републике Србије прихватањем иницијативе корекције рефакције акцизе на 22,00 динара/литар за легалне превознике друмског транспорта који комерцијално обављају делатност износи преко	29	милиона Евра
--	-----------	--------------

У периоду када није постојала рефакција акцизе као инструмент регулације цена, цена дизел горива је била значајно јефтинија што су поред привреде користила и физичка лица као посебну погодност. У овом тренутку је неопходно кориговати фискалну политику акциза на евродизел гориво у смислу подстицања развоја привреде и повећања БДПа Србије.

Зато је наш предлог да рефакција плаћене акцизе за 2017. годину износи 22,00 динара а да право на рефакцију могу остваривати само легални превозници који обављају делатност превоза лица и ствари а који су регистровани у надлежном министарству за послове саобраћаја, при чему би износ рефакције акцизе на евро дизел гориво био у директној вези са оствареним приходом превозника односно ограничен да не може прећи 7,5% од укупно приказаног прихода. У том смислу рефакцију акцизе треба да користе правна лица и предузетници који својом услугом обезбеђују конкретан приход од делатности.

Уједно, оваквим предлогом би се подстакла легална привреда у смислу пријаве прихода и законитог пословања уз стварање институционалног услова за сузбијање нелегалног пословања у транспорту а директни ефекти прилива у Буџет Републике Србије су на нивоу од 29 милиона евра годишње.

Уверени смо да ће системска реализација овако конципиране иницијативе бити подржана од свих привредних, производних, услужних и институционалних система у Србији.

Подсећамо да су у 2015.години донети закони о превозу ствари и превозу путника и да је у току процедура доношења подзаконске регулативе а која би требало да се примањује од фебруара 2017.године.

Очекујемо Ваш позив на оперативни састанак и до скорог виђења, желим Вам успеха у раду и срдечно Вас поздрављам,

Генерални директор

Пословног удруженја друмског саобраћаја Србијатранспорт Београд,

Горан Алексић мастер инжењер саобраћаја